

فهرست

۱۳	علم و عمل در تارنوازی (مقدمه هوشنگ طریف)
۱۵	تارنوaran یا راویان نار (مقدمه حسین علیزاده)
۱۷	درآمدی بر یک راه طولانی (مقدمه میرعلیرضا میرعلی نقی)
۱۹	پیشگفتار (نگارنده)
۲۱	مقدمه مدیرعامل بنیاد رودکی (دکتر علی اکبر صفائی پور)

فصل اول- لغت شناسی تار

۲۵	مقدمه
۲۵	بخش اول (لغت شناسی تار با معانی موسیقایی)
۲۷	بخش دوم (بررسی آلات موسیقی با ترکیب کلمه تار)
۲۷	۱. تار آذربایجانی
۲۹	۲. دو تار
۳۱	۳. سه تار
۳۲	۴. سی تار
۳۵	۵. گیتار
۳۷	ساز کوبه‌ای طار (تار)
۳۷	منابع

فصل دوم- ساختمان و ویژگی‌های تار

۴۱	تاریخچه تار
	بخش اول
۴۴	۱. قطعات و اجزای ساختمان تار
۴۶	الف. سرینجه
۴۷	ب. گوشی‌ها
۴۸	پ. شیطانک
۴۸	ت. دسته
۴۹	ث. استخوان‌ها
۵۰	ج. پرده
۵۱	ج. کاسه‌های طینینی
۵۲	ح. سیم
۵۳	خ. سیم گیر
۵۴	د. پوست
۵۴	ذ. خرک

۵۵	ر. انواع مضراب
۵۵	۲. آشناي با اصول و مبانی کلي صنعت تارسازی
۵۷	۳. تعميرات اوليه و خانگي تار
۵۷	الف. طرز پوست انداختن
۶۰	الف. طرز پرده بندی تار
۶۳	ب. طرز سیم بستن
۶۵	پ. طرز سیم بستن
۶۶	۴. نکاتی در مورد مرافت و نگهداری تار
۶۷	۵. شیوه‌های متفاوت نشستن، در نوازندگی تار
۶۷	بخش دوم
۶۷	۱. تنوری پرده بندی یا دستان بندی تار
۶۸	الف. بنیان‌های نظری موسیقی ایرانی پیش از فارابی
۷۱	ب. بنیان‌های نظری موسیقی ایرانی از فارابی به بعد
۷۴	ب- ۱. صفی الدین ارمی
۷۵	ب- ۲. عبدالقدیر مراجعه‌ای
۷۵	ب- ۳. دوره بعد از عبدالقدیر مراجعه‌ای تا پیش از علینقی وزیری
۷۶	ب- ۴. علینقی وزیری
۷۹	۲. نامگذاری پرده‌ها یا دستان‌های تار
۷۹	۳. تقسیم بندی انواع تار
۸۰	الف. از لحاظ اندازه
۸۱	ب. از لحاظ صاده‌ی و آکوستیک
۸۲	پ. از نظر پرده بندی یا دستان بندی
۸۲	۴. کوک تار
۸۲	الف. رابطه سیم‌ها با گوشی‌ها
۸۲	ب. طرز کوک کردن
۸	پ. عوامل ناکوکی ساز
۸۳	ت. انواع کوک‌ها در دستگاه‌های مختلف
۸۸	د. تکنیک‌ها و علایم اجرایی متداول در تار
۸۸	الف. تکنیک‌های دست راست
۸۸	ب. تکنیک‌های دست چپ
۸۹	پ. علایم ویژه در نت نویسی تار
۹۰	منابع

فصل سوم- سازندگان تار

مقدمه

۹۳	دوره اول- عهد قاجار
۹۴	آقاگلی اصفهانی
۹۴	حبيب ذوالفنون
۹۴	

خاچیک

فرح الله

هامبارسون

یحیی و ویژگی‌های تاریخی

دیگر سازندگان این دوره

دوره دوم - عهد پهلوی اول و دوم

حاجی آقا

رمضان علی شاهرخ

عباس و جعفر صنعت

مفتاح آهنگ

دوره سوم - دوره بعد از انقلاب اسلامی:

ابراهیم قتبیری مهر

ارژنگ ناجی

رامین جزايری

عبدالله عباسی

فرمان مرادی

محمد رضا ایلدار ژاله

محمد فرهمند

یوسف پوریا

دیگر سازندگان این دوره

منابع

فصل چهارم - نوازندهان تاریخی

مقدمه

دوره اول - عهد قاجار

اسماعیل قهرمانی

حسینقلی فراهانی

حسین خلیفه

رضا فراهانی

علی اکبر فراهانی

غلامحسین درویش

غلامحسین فراهانی

محمدحسن

میرزا شفیع

میرزا عبدالله فراهانی

میرزا غلامرضا شیرازی

۱۱۶	نعمت الله خان اتابکی
۱۱۶	بوف خان صفابی
۱۱۷	یحیی حاتمی
۱۱۷	یحیی زربنجه
۱۱۸	دیگر نوازندگان این دوره
۱۲۱	نمودار شجره خاندان علی اکبر فراهانی
۱۲۲	دوره دوم - عهد پهلوی اول و دوم
۱۲۳	ابراهیم سرخوش
۱۲۳	اسدالله حجازی
۱۲۴	اسماعیل مهرتاش
۱۲۴	اکبر نوروزی
۱۲۵	امیرالسلطان درگاهی
۱۲۵	امین الله آندره حسین
۱۲۵	پرویز بورناظری
۱۲۶	جلیل شهناز
۱۲۷	حبیب الله صالحی
۱۲۷	حسین سنجری
۱۲۷	حمدی وفادار
۱۲۸	رضا لطفی
۱۲۸	رضا وهدانی
۱۲۸	سلیمان سیاح سپانلو
۱۲۹	سلیمان روح افزا
۱۲۹	سعید هرمزی
۱۲۹	سید مهدی دبیری
۱۲۹	شاپور حاتمی
۱۴۰	شکرالله قهرمانی
۱۴۰	عباس خان سروی اصفهانی
۱۴۰	عبدالحسین برازنده
۱۴۰	عبدالحسین شهنازی
۱۴۰	عبدالعلی وزیری
۱۴۱	علی اکبر شهنازی
۱۴۲	علینقی وزیری
۱۴۲	غلامحسین بیگچه خانی
۱۴۴	فرهاد ارزنگی
۱۴۴	فرهنگ شریف
۱۴۵	فریدون حافظی

لطف الله مجد

۱۴۵	محمدحسن عذاری
۱۴۵	مرتضی نی داود
۱۴۶	منصور معارفی
۱۴۷	موسی معروفی
۱۴۷	مهدی تاکستانی
۱۴۷	نصرالله زرین پنجه
۱۴۸	نورعلی برومند
۱۴۸	هوشنگ طریف
۱۴۹	یوسف فروتن
۱۴۹	یوسف کامویی
۱۵۰	دیگر نوازندگان این دوره
۱۵۱	دوره سوم - دوره بعد از انقلاب اسلامی
۱۵۹	ارشد تهماسبی
۱۵۹	حسین علیزاده
۱۵۹	حمدید متبدسم
۱۶۰	داریوش پیرنیاکان
۱۶۱	داریوش دولتشاهی
۱۶۱	داریوش طلایی
۱۶۲	داود آزاد
۱۶۲	شهرام میرجلالی
۱۶۲	شهریار فریبوسفی
۱۶۳	عطاط جنگوک
۱۶۳	کیوان ساکت
۱۶۳	مجید درخشانی
۱۶۴	محمد رضالطفی
۱۶۵	دیگر نوازندگان این دوره
۱۶۶	ملع

فصل پنجم- کتاب‌ها و مقالات مربوط به تار

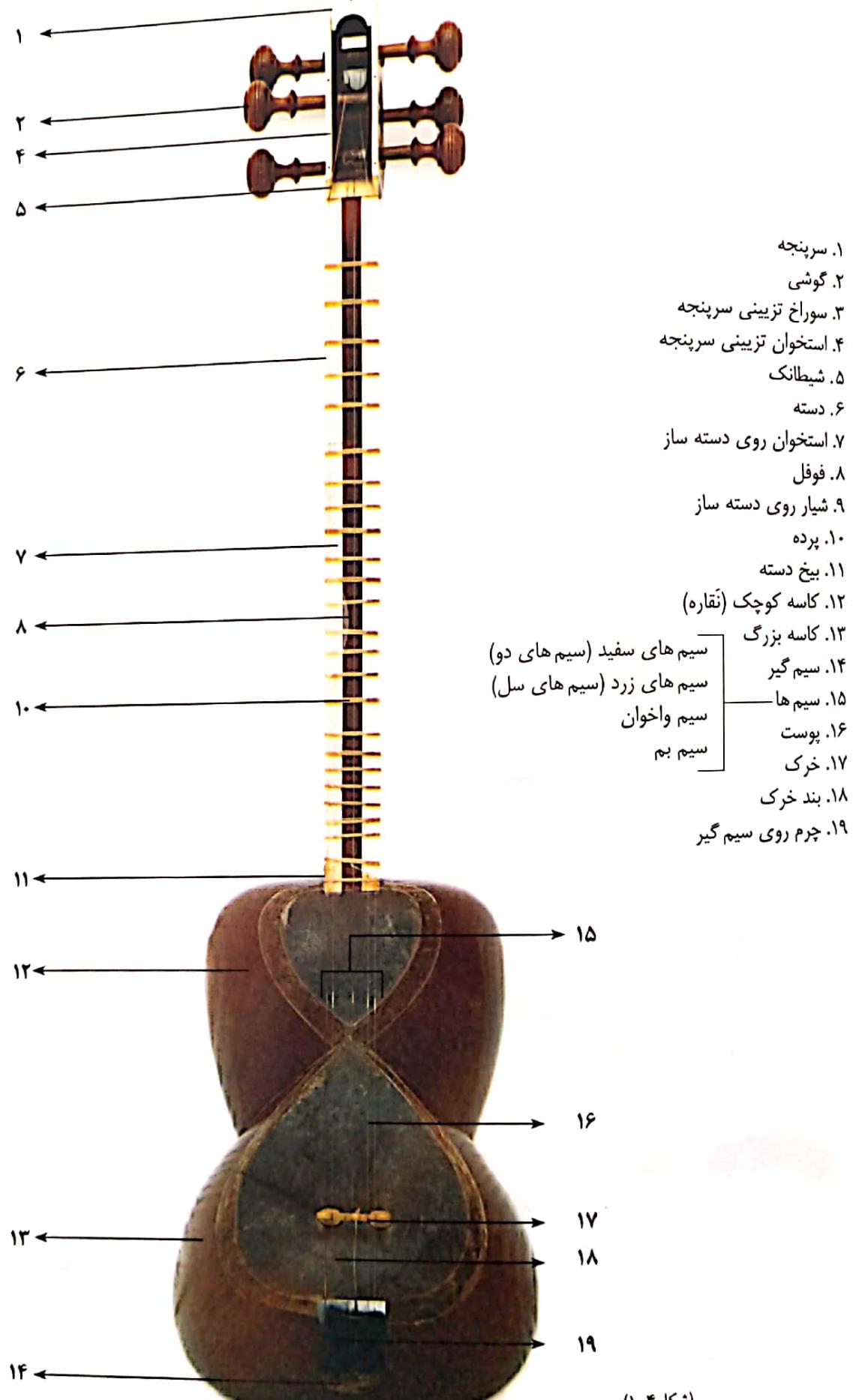
۱۶۹	مقدمه
۱۷۰	بخش اول- فهرست کتاب‌های مربوط به تار
۱۷۶	بخش دوم- معرفی ردیف‌های موسیقی برای تار- مفهوم ردیف
۱۷۶	الف. ردیف‌های منتشر نشده
۱۷۷	ب. ردیف‌های منتشر شده
۱۷۸	بخش سوم- فهرست مقالات و دانشنامه‌های معرفی شده
۱۷۸	الف. "کتاب‌شناسی و مقاله‌شناسی موسیقی ایران به طریق توصیفی، جلد اول"- نوشه میرعلی‌رضامیرعلی‌نقی

فصل ششم- دیسکوگرافی

۲۰۹	مقدمه
۲۱۰	مختصری از تاریخچه ضبط صفحه‌های ایرانی
۲۱۱	نهرست صفحات فارسی شرکت گرامافون
۲۲۵	صفحات ضبط شده شرکت بیضاфон
۲۳۷	صفحات ضبط شده شرکت پلیفون
۲۴۰	صفحات ضبط شده شرکت نعیم
۲۴۲	صفحات ضبط شده شرکت موناروک
۲۴۳	صفحات ضبط شده شرکت نوا

فصل هفتم- آلبوم عکس

۲۵۰	نکاتی درباره این فصل
۲۸۲	نوازنده‌گان دوره اول
۳۰۹	نوازنده‌گان دوره دوم
۳۱۲	شرح عکس‌های دوره اول
	شرح عکس‌های دوره دوم

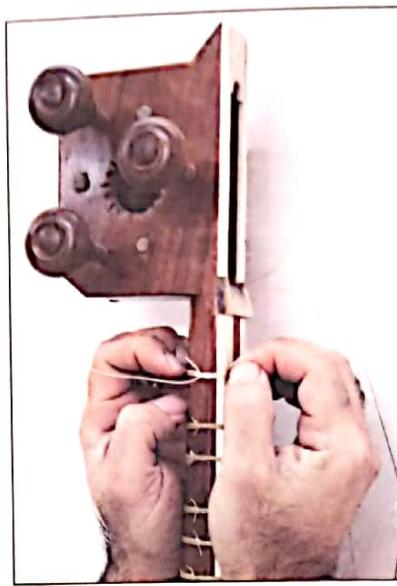

(شکل ۱-۴)

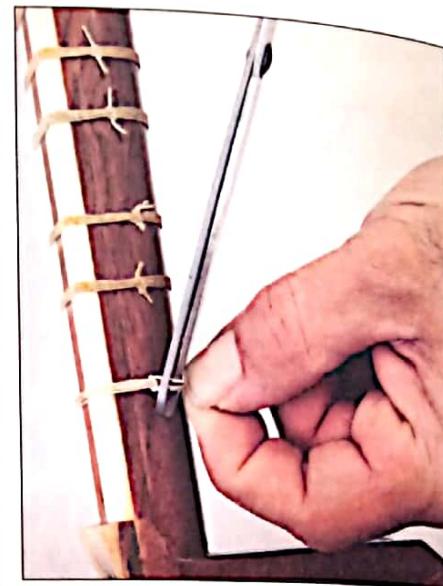
پس از عبور دادن آن از درون حلقه گره کامل شده و آن را محکم می‌بندیم. می‌توان از وسایلی مانند دهن باریک یا انبر دست نیز برای این منظور استفاده کرد (شکل ۳۰-۷). سپس پرده بسته شده را با دست به طرف پایین ساز و درجای اصلی خود قرار می‌دهیم (شکل ۳۰-۸). وقتی تمام پرده‌ها بسته شدند، اضافات آنها را قیچی می‌کنیم (شکل ۳۰-۹).

(شکل ۳۰-۷)

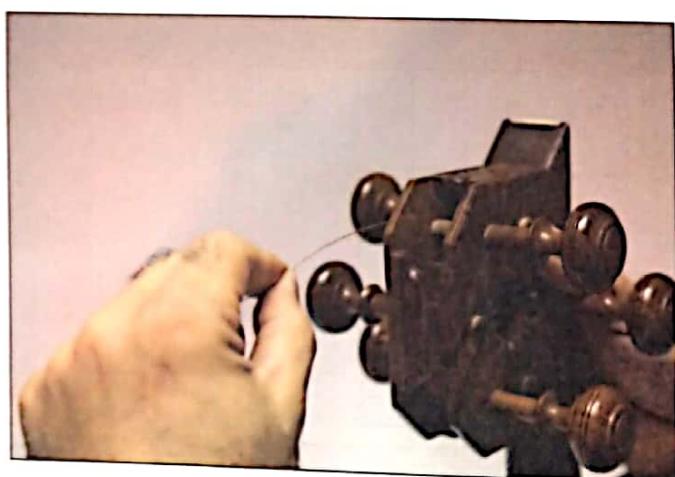
(شکل ۳۰-۸)

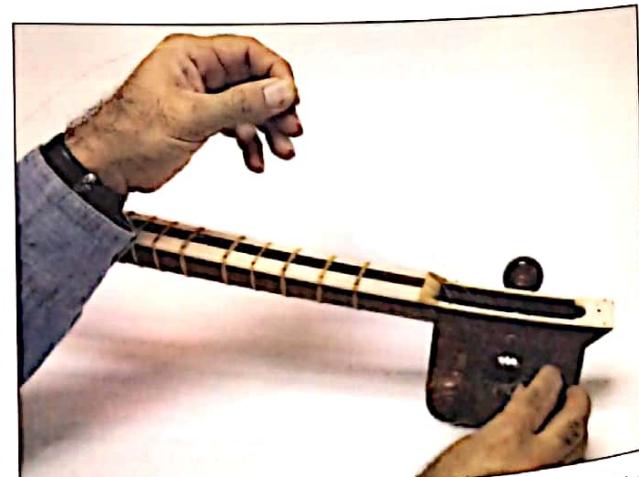
(شکل ۳۰-۹)

پ. طرز سیم بستن (سیم انداختن)

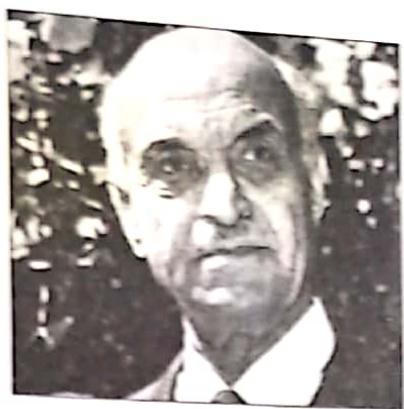
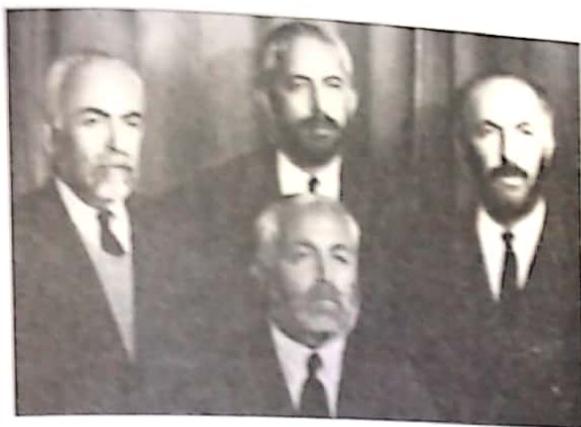
شیوه سیم بستن یا به اصطلاح سیم انداختن به دو صورت است. یکی بر روی گوشی‌های سوراخ دار (چوبی یا فلزی) و دیگری بر روی گوشی‌های معمولی ولی در هر دو حالت مسئله مهمتر تاباندن سیم یا همان حلقه‌ای است که در انتهای سیم به منظور اتصال به سیم گیر به وجود می‌آید. قبل از توضیح هر یک از این دو روش، باید سیم مورد نظر را به اندازه حدود ۳۰ سانتیمتر بلندتر از طول کل تار برش دهیم. در روش اول، یعنی برای گوشی‌های سوراخ دار، ابتدا تقریباً تمامی سیم را از پشت سرپنجه وارد سوراخ گوشی می‌کنیم و فقط حدود یک سانتی‌متر آن را بیرون نگه می‌داریم (شکل ۳۱-۱) و سپس انتهای دیگر آن را می‌تابانیم. انتهای دیگر را که در درون گوشی است را تا حدود یک سانتیمتر بیرون از سوراخ باقی می‌گذاریم و گوشی را در جهت خلاف حرکت عقربه‌های ساعت می‌چرخانیم. آن سمت سیم که تابیده شده را به سیم گیر متصل می‌کنیم و در حین آنکه سیم را با یک دست کمی بالا نگه می‌داریم تا خیلی آزاد نباشد، با دست دیگر گوشی را می‌چرخانیم. در این عمل باید دقیق شود که سیم در شیار مناسب خود در خرک و شیطانک قرار بگیرد (شکل ۳۱-۲).

(شکل ۳۱-۱)

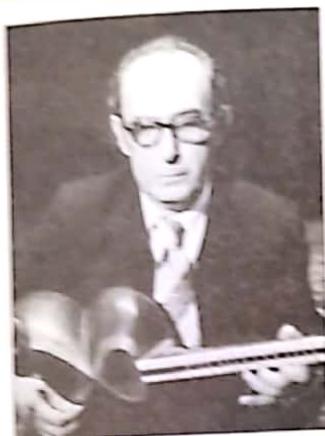
(شکل ۳۱-۲)

علی‌اکبر‌شahnaz

مرتضی‌نی‌داؤود‌برادائش

علی‌عجمی‌وزیری

لطف‌الله‌مجید

غل‌محمدی‌سین‌دیکچه‌خانی

موسی‌معروفی

جلیل‌شahnaz

فرخنگ‌شرف

حسین‌خریف

بخش سوم

فهرست مقالات و دانشنامه‌های معرفی شده

الف. "کتاب شناسی و مقاله شناسی موسیقی ایران به طریق توصیفی، جلد اول" - نوشته سید علیرضا میرعلی نقی
(با مقدمه عبدالحسین آذرنگ و دکتر محسن حجاریان)

روش تنظیم:

کتاب‌ها:

نام کتاب / نام مؤلف یا کوشش کننده / انتشارات / سال انتشار و بر اساس حروف الفبا نام کتاب تنظیم شده است.

مقالات:

• درباره: (نام خانوادگی / اسم کوچک)

نام مولف / نام مقاله / نام نشریه / دوره انتشار / شماره انتشار / تاریخ انتشار / شماره صفحه

• اعدادی که در این فهرست قبل از توضیحات آمده است با فهرست اعدادی که در اصل کتاب برای شماره گذاری مدخل‌ها آمده، مطابقت دارند.

• اگر بعد از هر عدد علامت "—" مشاهده شد به شماره قبل از آن رجوع شود.

تهماسبی، ارشد

٤٠٤. لطفی، محمدرضا. ((معرفی یک هنرمند ارزشمند)). نامه شیدا، دوره ۱، ش ۴، و ۵ (تابستان ۱۳۶۹) : ۸

درباره ارشد تهماسبی و فعالیت‌های او

وزیری، علینقی (به شماره‌های ۵۸۵ تا ۵۸۹ و ۸۱۷ و ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۸۸ و ۱۱۲۷ نیز رجوع شود)

٤٩٨. ((استاد علینقی وزیری)). هنر و مردم، دوره ۱۲، ش ۱۳۹ (اردیبهشت ۱۳۵۳) : ۵۵-۵۹

زندگی نامه، فعالیت‌ها، سوابق، آثار و شاگردان وی

٤٩٩. خالقی، روح الله، ((انتقاد از وزیری)). موزیک ایران، دوره ۱۲۵، ش ۹ (بهمن-اسفند ۱۳۴۴) : ۶

٥٠٠. ——— ((پدر موسیقی ایرانی)). موزیک ایران، دوره ۲۵، ش ۴ (شهریور ۱۳۳۲) : ۸

معرفی، زندگی نامه، اقدامات، آثار و نقش علینقی وزیری در موسیقی معاصر ایرانی.

٥٠١. ——— سرگذشت موسیقی ایران (ج ۲)، تهران، صفحه ۱۳۳۶، ص ۲۴۷، مصور.

زندگی نامه، سوابق کار، اقدامات و آثار علینقی وزیری و نتایج آن‌ها در تاریخ موسیقی معاصر ایران. خاطرات نگارنده از زمان شاگردی در کلاس‌های وزیری، به اضافه مطالب دیگر درباره جریانات موسیقی کشور در سال‌های ۱۳۰۲-۱۳۰۳. (زندگی نامه خودنوشت روح الله خالقی نیز در خلال مطالب آمده است).

٥٠٢. ——— ((علینقی وزیری)). موزیک ایران، دوره ۱۱، ش ۵ (شهریور ۱۳۴۲) : ۱۱-۱۲.

زندگی نامه، پیشینه فعالیت‌ها و نقش وی در موسیقی معاصر ایران.

٥٠٣. ——— ((وزیری، سنجرومی، روح انگیز)). موزیک ایران، دوره ۱۲، ش ۲ (تیر ۱۳۴۳) : ۱۱-۱۲، ۱۲-۱۴

شرح ارزش‌های ویژه علینقی وزیری در آموزش و کار و تمرین با شاگردانش: حسین سنجرومی و روح انگیز

٥٠٤. دھلوی، حسین. ((هشتادمین سال تولد استاد علینقی وزیری)). موسیقی، دوره ۳، ش ۸ (دی-بهمن ۱۰۸) : ۸-۱۰.

تجلیل از اقدامات وزیری در جهت تغییر و تحول موسیقی ایران.

٥٠٥. ملاح، حسینعلی. ((کلملل علینقی وزیری)). جهان نو، دوره عرش ۱۵ (دی ۱۳۳۰) : ۲۸۷-۲۸۶

کارنامه فعالیت‌های علینقی وزیری در جهات تغییر موسیقی ایران.

٥٠٦. ملاح، حسینعلی. ((هشتادمین سال تولد استاد علینقی وزیری)). پیام نوین، دوره ۸، ش ۹ (فروردین ۱۳۴۶) : ۲-۶

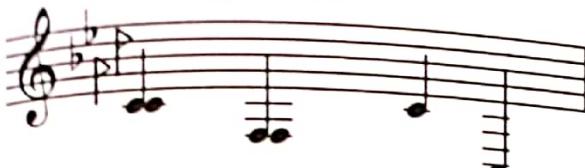
بزرگداشت و تجلیل منظومی از نحوه زندگی، فعالیت‌ها و اقدامات وی؛ در تحول موسیقی ایران.

٥٠٧. منصوری، پرویز. ((وزیری، نقطه عطفی در تاریخ موسیقی ایران)). رودکی، دوره ۱۵، ش ۱۲ (مهر ۱۳۵۱) : ۳۶

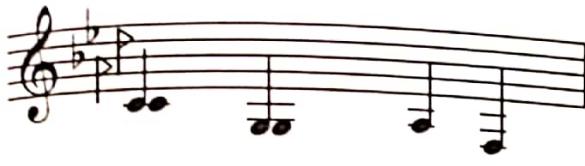
نگاهی کوتاه به زندگی، اقدامات و تاثیرات علینقی وزیری بر تحول موسیقی معاصر ایران.

هدایت، رضاقلی

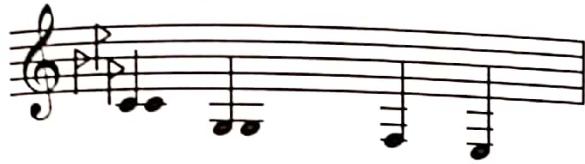
سه گاه لا کُرْن

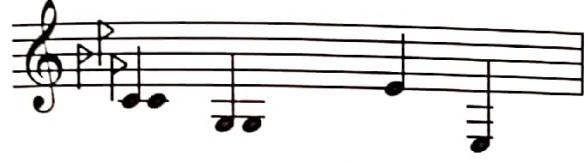
سه گاه لا کُرْن

سه گاه می کُرْن

سه گاه می کُرْن

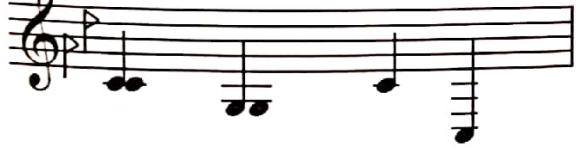

سه گاه سی کُرْن

کوک‌های متفاوت در انواع دستگاه چهارگاه

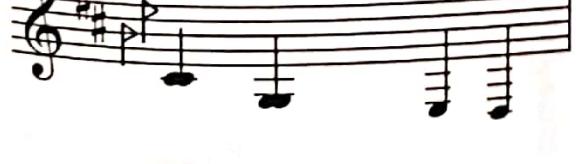
چهارگاه دو

چهارگاه ر

چهارگاه ر

چهارگاه سُل

چهارگاه فا

چهارگاه فا

کوک‌های متفاوت در انواع دستگاه ماهور
(این کوک‌ها برای دستگاه راست پنجگاه نیز قابل استفاده است)

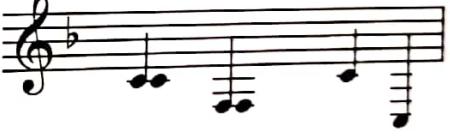
ماهور دو

ماهور سُل

ماهور فا

ماهور سی بُلْ

